

IZVJEŠĆE O MATIČNOJ DJELATNOSTI TIJEKOM 2021. GODINE

Tijekom 2021. godine matičarka I razine za arheološke zbirke obavila je preglede arheoloških zbirki u slijedećim muzejima:

- Gradski muzej Sisak
- Gradski muzej Virovitica
- Dvor Veliki Tabor
- Muzeji grada Karlovca
- Muzej grada Trogir
- Arheološki muzej u Splitu

Pri obilascima muzeja pregledavane su slijedeće stvari:

- Stanje i uvjeti čuvanja građe u postavu (ako ga ima) i depoima
- Stanje primarne i sekundarne dokumentacije
- Postojanje pravnih akata muzeja

Također je s matičarkama II razine održavala redovitu komunikaciju putem e-maila.

Na inicijativu matičarke prve razine 31. 3. 2021. organiziran je on line sastanak matičara prve i druge razine za arheološku građu. Sastanku su se pridružili i kolege iz muzeja koji se bave tom tematikom i svojim sugestijama mogu pomoći oko utvrđivanja pravila i odrednica za vođenje studijskih arheoloških zbirki. Pristuni: Jacqueline Balen, matičarka prve razine, Arheološki muzej u Zagrebu, Tatjana Barada, matičarka druge razine, Arheološki muzej Istre, Natalija Čondić, matičarka druge razine, Arheološki muzej u Zadru, Ema Ljubić-Višnjić, matičarka druge razine, Arheološki muzej u Splitu, Marina Kovač, matičarka druge razine, Arheološki muzej Osijek, Boris Mašić, muzejski savjetnik, Muzej grada Zagreba, Emil Podrug, viši kustos, Muzej grada Šibenika, Miroslav Razum, dokumentarist, Zavičajni muzej Ozalj, Ana Solter, muzejska savjetnica dokumentaristica, Arheološki muzej u Zagrebu, Iva Validžija, viša kustosica, Muzejski dokumentacijski centar. Tom prilikom je predstavljena problematika studijskih zbirki, njihove implementacije u formalnu dokumentaciju muzeja, i načina vođenja studijskih zbirki.

Na istu temu studijskih zbirki MDC i Arheološki muzej u Zagrebu 8. 6. 2021. organizirali su webinar *Arheološke studijske zbirke, izazovi i rješenja*.

Matičarka naglašava važnost Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji zbirke, u koji bi trebale biti uvrštene i studijske zbirke, a i da bi trebalo ujednačiti imena zbirke u registru MDC-a, s muzejskim bazama podataka te pravnim aktima. Također naglašava važnost postojanja Pravilnika o uvjetima i protokolu usluga identifikacije predmeta te Pravilnika o načinu stjecanja muzejske građe i načinu procjene muzejske građe.

Pregledom muzeja matičarka uviđa najveće probleme s kojima se muzeji suočavaju, a to su:

1. Nedostatak prostora za smještaj građe, naročito one koja pristiže s terenskih istraživanja.
2. Veliki dio građe koja dolazi s arheoloških istraživanja, a koja provede arheolozi koji nisu djelatnici muzeja, ne predaje se u muzeje sukladno Pravilniku o arheološkim iskopavanjima (npr. neopran je i nesigniran).
3. Problem u većem broju muzeja je da ne posjeduju svu terensku arheološku dokumentaciju niti izvještaje s terenskih istraživanja koja bi zajedno s građom trebala biti predana od strane voditelja istraživanja te uvedena u sekundarnu dokumentaciju. Matičarka problem vidi u tome što neke ustanove i/ili privatne tvrtke koje vode arheološka istraživanja dobivaju pravo na privremenu pohranu od strane Konzervatorskog odjela, a teritorijalno nadležni muzej o tome nema informaciju. Na žalost, takva praksa dovodi do toga da dio građe i dokumentacije pravovremeno ne dolazi do nadležne ustanove u kojoj bi trebala biti trajna pohrana. Kako muzej ne raspolaže podacima o tome tko vrši istraživanja, nije niti u mogućnosti tražiti trajnu pohranu građe.

Tijekom godine Arheološki muzej u Zagrebu je kao matična ustanova pružao stručne i pravne savjete velikom broju kolega iz raznih muzeja (u to su uključene gotovo sve službe Muzeja: pravna služba, restauratori, dokumentaristi, kustosi itd.).

U Zagrebu, 14. 1. 2022.

Matičarka I razine:

Jacqueline Balen

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti / arheologija –Dvor Veliki Tabor

Temeljem Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske, dr. sc. Jacqueline Balen, muzejska savjetnica Arheološkog muzeja u Zagrebu, kao matičnog muzej 1. razine za arheološke muzeje je 6.12.2021. obavila pregled arheoloških zbirki u Dvoru Veliki Tabor, jednu od ustrojbenih jedinica Muzeja Hrvatskog zagorja koji skrbi o tri arheološke zbirke.

- Arheološka zbirka Veliki Tabor (Registar kulturnih dobara RH - Lista zaštićenih kulturnih dobara, redni broj: 4060; MK RH, rješenje o upisu u Registar kulturnih dobara - Listu zaštićenih kulturnih dobara; kl.: UP-Io-612-08/09-06/0182; urbr.: 532-04-01-01/4-09-2, 27.11.2009.)
- Arheološka zbirka Vrbovec Registar kulturnih dobara RH - Lista zaštićenih kulturnih dobara, redni broj: 4060; MK RH, rješenje o upisu u Registar kulturnih dobara - Listu zaštićenih kulturnih dobara; kl.: UP-Io-612-08/09-06/0182; urbr.: 532-04-01-03-02/1-16-3, 20.01.2016.)
- Pretpovijesna arheološka zbirka

Muzejska građa inventira se u M++/Modulor bazi. O arheološkim zbirkama brigu vodi arheologinja, viša kustosica, dr. sc. Ivana Škiljan.

Inventirana građa se izuzetno korektno čuva i štiti, a dio građe, uglavnom one koja potječe s arheoloških istraživanja smješten je u potkrovlju.

Izvršen je pregled arheološke građe i dokumentacije te prostora u kojem se čuva arheološka građa te je zaključeno slijedeće:

1. Predlaže se osnivanje Studijske zbirke arheološke građe.
2. Predlaže se izrada Pravilnika o načinu procjene muzejske građe.

U Zagrebu, 12.1.2022.

Jacqueline Balen

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti / arheologija – Gradski muzej Sisak

Temeljem Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske, dr. sc. Jacqueline Balen, muzejska savjetnica Arheološkog muzeja u Zagrebu, kao matičnog muzej 1. razine za arheološke muzeje je 8.12.2021. obavila pregled arheoloških zbirki u Gradskom muzeju Sisak.

Za godinu osnutka muzeja uzima se 1942. kada je osnovano Društvo pod nazivom Muzej i knjižnica grada Siska. Godine 1945. ustanova je promijenila naziv u Gradski muzej Sisak. Osnivač Muzeja je Grad Sisak.

U Arheološkom odjelu čuvaju se svi predmeti koji su pronađeni tijekom arheoloških istraživanja na području grada Siska i njegove bliže okolice, kao i predmeti koji su donirani ili otkupljeni za Muzej, a pripadaju razdobljima od pretpovijesti do novog vijeka. Godine 1951. osnovana je Arheološka zbirka s numizmatikom. Tijekom godina, a naročito od početka 21. st., sve veći priljev arheološkog materijala uvjetovao je raspodjelu materijala u više arheoloških zbirki, da bi se 2011. osnovao Arheološki odjel. Danas se unutar Arheološkog odjela čuva nekoliko desetaka tisuća arheoloških predmeta, raspoređenih u više zbirki prema vrsti materijala od kojih su napravljeni, ali i njihovoj funkciji i vremenu nastanka. Dio arheološke građe, numizmatika, čuva se u sklopu Numizmatičkog odjela.

U muzeju su kao arheologinje zaposlene Rosana Škrkulja, Tea Tomaš Barišić i Iskra Bačani koje skrbe o arheološkim zbirkama.

Arheološka građa je u Arheološkom odjelu izdvojena je u 13 zbirki:

- Zbirka prapovijesti
- Zbirka amfora i pitosa
- Zbirka fine keramike i keramoplastike
- Zbirka kamenih predmeta i građevnog materijala
- Zbirka keramičkih predmeta
- Zbirka keramičkih svjetiljki i kadionica
- Zbirka koštanih predmeta
- Zbirka metalnih predmeta
- Zbirka nakita i gema
- Zbirka staklenih predmeta
- Zbirka stolnog i kuhinjskog posuđa
- Srednjovjekovna zbirka
- Novovjekovna zbirka

U Numizmatičkom odjelu su još tri arheološke zbirke:

- Zbirka predrimskog i rimskog ranocarskog novca
- Zbirka novca iz razdoblja kovnice Siscia
- Zbirka srednjovjekovnog i novovjekovnog novca

Muzejska građa inventira se u M++/Modulor bazi. Dio građe je do potresa u prosincu 2020. godine bio izložen u stalnom postavu dok je preostala građa smještena u depou.

Nakon pregleda arheoloških zbirki zaključeno je slijedeće:

1. Potrebno je ujednačiti nazive zbirki u Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i OREG-u.
2. Za zbirke koje imaju Rješenja MKiM ne bi trebalo mijenjati nazive ili micati predmete iz tih zbirki, nego bi podaci trebali ostati isti (npr naziv zbirke: Zbirka kamenih predmeta i građevnog materijala ili Zbirka kamenih spomenika i građevnog materijala)
3. Predlaže se osnivanje Studijske zbirke arheološke građe. Nastavno uz osnivanje studijske zbirke, mišljenje matičarke za arheološke zbirke je da se veći dio ulomaka, najčešće keramičke građe (zajedno s kostima, ljepom, uzorcima i sl.), koji su isključivo statistički relevantni za znanstvenu valorizaciju pojedinih nalazišta, izdvoje u studijsku zbirku, dok tek manji dio građe (uglavnom posebni nalazi – koji su već tako i izdvojeni od strane voditelja istraživanja i istraživačkih timova) dobiva inventarne oznake. Predlaže se da se nalazi koji su prikupljeni pri površinskim pregledima terena također izdvoje u studijsku zbirku. S druge strane građa koja je već inventirana, a prema procjeni kustosa bi mogla pripasti studijskoj zbirci ne izlučuje se, nego ostaje u inventaru.
4. Predlaže se da se ne osnivaju nove zbirke, poglavito za građu iz razdoblja antike, nego da se, ukoliko je to moguće naprave podzbirke u već postojećim zbirkama.
5. Postoji potreba za zaposlenjem barem još jednog arheologa/arheologije, jer nakon odlaska u mirovinu kustosa koji se brinuo o pretpovijesnoj te numizmatičkim zbirkama, ono nije upražnjeno, a zbog brojnosti građe te brojnih istraživanja koje muzej provodi, kao i činjenice da kolegica I. Bačani brine i o šest galerijskih zbirki, to smatramo neophodnim.
6. Muzej je suočen s nedostatkom prostora za smještaj arheološke građe tako da je potrebno Gradskom muzeju Sisak pribaviti dodatni prostor koji će svojom kvadraturom i mikroklimatskim uvjetima osigurati što bolje uvjete za građu koju muzej čuva.

U Zagrebu, 12.1.2022.

Jacqueline Balen

Gradski muzej Virovitica
Trg bana Josipa Jelačića 23
33000 Virovitica

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti / arheologija –Gradski muzej Virovitica

Temeljem Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske, dr. sc. Jacqueline Balen, muzejska savjetnica Arheološkog muzeja u Zagrebu, kao matičnog muzej 1. razine za arheološke muzeje je 26.11.2021. obavila pregled arheoloških zbirki u Gradskom muzeju Virovitica.

Gradski muzej u Virovitici osnovan je 1953. godine kao zavičajni muzej kompleksnog tipa za grad Viroviticu. Danas Muzej ima oko 5.000 predmeta od kojih je 880 izloženo u stalnom postavu, a njima se prikazuje život virovitičkog kraja od mlađeg kamenog doba do prvih desetljeća 20. stoljeća.

Arheološka građa izdvojena je u osam zbirki:

Prapovijesna zbirka

Antička zbirka

Numizmatička zbirka arheoloških nalaza

Virovitička utvrda

Zbirka arheoloških nalaza novoga vijeka

Zbirka Joze Erpačića

Zbirka Maria i Dalibora Vinceka

Zbirka Ratka Radijevca

Sve zbirke, osim zbirke Joze Erpačića i zbirke Virovitička utvrda nastale su razdiobom Arheološke zbirke registrirane 2014. godine (Registar kulturnih dobara RH - Lista zaštićenih kulturnih dobara, redni broj: 4057; MK RH, rješenje o upisu u Registar kulturnih dobara - Listu zaštićenih kulturnih dobara; kl.: UP-Io-612-08/09-06/0093; urbr.: 532-04-01-01/3-12-5, 24.07.2014.). Muzejska građa inventira se u M++/Modulor bazi. O arheološkim zbirkama brigu vodi arheologinja Sanja Baškarad.

Dio arheološke građe izložen je u novom stalnom postavu Muzeja, otvorenom 2019. godine. Inventirana građa u čuvaonici se izuzetno korektno čuva i štiti, a dio građe, uglavnom one koja potječe s raznih arheoloških istraživanja smješten je u prostorima stare vojarne, pa se vidi potreba za dodatnim prostorima, prvenstveno za onu građu koja je smještena u vanjskoj čuvaonici.

Izvršen je pregled arheološke građe i dokumentacije te prostora (depoa) u kojem se čuva arheološka građa te je zaključeno slijedeće:

1. Predlaže se prvo napraviti reviziju svih arheoloških zbirki kako bi se ustanovilo stanje zatečeno nakon odlaska arheologinje S. Salajić u mirovinu, naročito iz razloga što posljednji unos koji je kolegica poslala u MDC i koji je zaveden u opasci u Oregu nije evidentiran u muzejskoj dokumentaciji.
2. Nakon provedene revizije predlaže se ukidanje pojedinih zbirki, prvenstveno zbirke Joze Erpačića za koju je naveden broj u Oregu, iako građa nije inventirana tj unešena u muzejsku bazu podataka. Pregledom navedene građe matičarka zaključuje da ona nema dovoljno elemenata za unos u muzejsku bazu podataka, jer se radi o površinskim nalazima koje je sakupio arheolog amater, te se predlaže da se građa pridruži studijskoj građi. Također se predlaže isto i za ostale dvije zbirke nazvane po njihovim darovateljima kao i za zbirku Virovitička utvrda
3. Predlaže se da se građa podijeli u zbirke po razdobljima: prapovijest, antika, srednji i novi vijek uz numizmatičku zbirku.
4. Također se predlaže osnivanje Studijske zbirke arheološke građe. Nastavno uz osnivanje studijske zbirke, mišljenje matičarke za arheološke zbirke je da se veći dio ulomaka, najčešće keramičke građe (zajedno s kostima, ljepom, uzorcima i sl.), koji su isključivo statistički relevantni za znanstvenu valorizaciju pojedinih nalazišta, izdvoje u studijsku zbirku, dok tek manji dio građe (uglavnom posebni nalazi – koji su već tako i izdvojeni od strane voditelja istraživanja i istraživačkih timova) dobiva inventarne oznake. Predlaže se da se nalazi koji su prikupljeni pri površinskim pregledima terena također izdvoje u studijsku zbirku. S druge strane građa koja je već inventirana, a prema procjeni kustosa bi mogla pripasti studijskoj zbirci ne izlučuje se, nego ostaje u inventaru.
5. Potrebno je napraviti reviziju / popis svih do sada danih suglasnosti za privremenu pohranu građe s arheoloških istraživanja, kako bi se mogli napraviti zahtjevi prema Ministarstvu kulture i medija za trajnu pohranu građe. S tim u vezi potrebna je dobra komunikacija s Konzervatorskim odjelom, kako bi se moglo kontrolirati da li se građa predaje Muzeju sukladno zakonskom roku za predaju. S tim u vezi predlaže se i izrada Ugovora o pohrani građe koju će Muzej sklapati s izvođačem arheoloških istraživanja.
6. Predlaže se izrada Pravilnika o načinu procjene muzejske građe.

U Zagrebu, 7.12.2021.

Jacqueline Balen

Predmet: Izvještaj o matičnoj djelatnosti / arheologija – Muzeji grada Karlovca

Temeljem Pravilnika o načinu i mjerilima za povezivanje u sustav muzeja Republike Hrvatske, dr. sc. Jacqueline Balen, muzejska savjetnica Arheološkog muzeja u Zagrebu, kao matičnog muzej 1. razine za arheološke muzeje je 30.11.2021. obavila pregled arheoloških zbirki u Muzejima grada Karlovca.

Ustanova Muzeji grada Karlovca službeno djeluje od 1952. godine kada se u muzeju zapošljava prva kustosica iako je Muzej utemeljen već 1904. godine. Osnivač Muzeja je Grad Karlovac.

Arheološki odjel muzeja prikuplja i čuva građu koja svjedoči o ljudskoj prisutnosti i djelatnosti od pretpovijesti do novog vijeka. Predmeti su prikupljeni na širem karlovačkom području i razvrstani u 6 muzejskih zbirki prema periodu nastanka, uporabi i lokalitetu.

Od 1980. do 2017. godine odjel je vodio kustos Lazo Čučković, a sada su u muzeju kao arheologinje zaposlene Matea Galešić i Iva Alibašić koje skrbe o arheološkim zbirkama.

Arheološka građa izdvojena je u šest zbirki:

Zbirka prapovijesne građe

Zbirka antičke građe

Zbirka srednjovjekovne građe

Zbirka novovjekovne građe

Numizmatička zbirka

Muzejska zbirku Topusko

Muzejska građa inventira se u M++/Modulor bazi. Dio građe izložen je u stalnom postavu dok je preostala građa smještena u vanjskom depou.

Nakon pregleda arheoloških zbirki zaključeno je slijedeće

1. Predlaže se provjera te ujednačavanje podataka u muzejskoj dokumentaciji s onima uvedenim u Oregu (posljednja godina revizije i naziv zbirke antičke građe/antičke zbirke).

2. Predlaže se osnivanje Studijske zbirke arheološke građe. Nastavno uz osnivanje studijske zbirke, mišljenje matičarke za arheološke zbirke je da se veći dio ulomaka, najčešće keramičke građe (zajedno s kostima, ljepom, uzorcima i sl.), koji su isključivo statistički relevantni za znanstvenu valorizaciju pojedinih nalazišta, izdvoje u studijsku zbirku, dok tek manji dio građe (uglavnom posebni nalazi – koji su već tako i izdvojeni od strane voditelja istraživanja i istraživačkih timova) dobiva inventarne oznake. Predlaže se da se nalazi koji su prikupljeni pri površinskim pregledima terena također izdvoje u studijsku zbirku. S druge strane građa koja je već inventirana, a prema procjeni kustosa bi mogla pripasti studijskoj zbirci ne izlučuje se, nego ostaje u inventaru.
3. Potrebno je napraviti reviziju / popis svih do sada danih suglasnosti za privremenu pohranu građe s arheoloških istraživanja, kako bi se mogli napraviti zahtjevi prema Ministarstvu kulture i medija za trajnu pohranu građe.
4. Predlaže se izrada Pravilnika o načinu procjene muzejske građe.
5. Naposljetku, matičarka daje potpunu podršku arheologinji zaduženoj za zbirku Muzejska zbirka Topusko te upravi muzeja što su povukli dio građe iz hotela Top-Terme Topusko u kojem se na posudbi nalazi nekoliko predmeta. Naime, dio građe je bio neprimjereno izložen i nezaštićen te je vraćen u muzej. Matičarka također predlaže da se napravi potpuna revizija građe iz navedene zbirke te da se dio građe koji je upisan u rukom pisanu inventarnu knjigu preinventira (zbog postojanja duplih inv. brojeva) i unese u muzejsku bazu podataka.

U Zagrebu, 7.12.2021.

Jacqueline Balen

